

[Wpisz podpis zdjęcia]

**Zysk jest ważny, ale nie najważniejszy.
Ekonomia społeczna to pewna filozofia
działania, polegająca na wzajemnej
odpowiedzialności różnych grup
społecznych za innych. To ekonomia
solidarna, ekonomia równych szans.**

(Dr Mirosław GREWIŃSKI, Wyższa Szkoła Pedagogiczna
TWP, Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej)

Dobre praktyki – katalońskie rozwiązania w zakresie ekonomii solidarnej i społecznej

Centrum Inicjatyw Obywatelskich

Kontakt z nami

Telefon: 59 840 29 20

E-mail: cio@cio.slupsk.pl

Web: www.cio.slupsk.pl

**Spółecznie i
solidarnie!**

*Dobre praktyki – katalońskie
rozwiązania w zakresie
ekonomii społecznej i
solidarnej*

„Czas na zmianę! Polsko-katalońska wymiana doświadczeń”

Mescladis - Cocinando Oportunidades (Gotując Możliwości)

Czym zajmuje się organizacja Mescladis

Mescladis jest organizacją non-profit, która wspiera integrację społeczną w Barcelonie, dzięki której różne kultury mają szanse na pokojowe współistnienie, z zachowaniem jednakowych praw i możliwości zagwarantowanych wszystkim obywatelom.

Podstawą dla działań organizacji jest **odpowiedzialna konsumpcja** oraz przekonanie, że przejawy niesprawiedliwości w relacjach Północ-Południe i niepewne warunki życia w krajach pochodzenia przyczyniły się do dramatycznej sytuacji, w której znaleźli się imigranci.

Projekt jest ekonomicznie samowystarczalny. To Bar El Espai Mescladis i działalność gospodarcza organizacji (warsztaty, catering) stanowią aż 90% budżetu, pozostałe przychody to dotacje m.in. z: Diputación de Barcelona, Generalitat de Catalunya i Rady Miasta.

Mescladís znajduje się w dzielnicy Born, w miejscu, gdzie krzyżują się ze sobą ścieżki osób z różnych kultur, wyznających różne religie. Oferując imigrantom szkolenia i przygotowanie do zawodu, pracownicy Mescladis biorą pod uwagę ich indywidualne historie, wiedzę oraz cechy kulturowe krajów, z których pochodzą.

Projekt „Cocinando Oportunidades”

Projekt zdobył ósmą nagrodę Rady Miejskiej ds. Imigracji w Barcelonie w uznaniu za pracę na rzecz promowania nowej kultury przedsiębiorczości, opartej na zrównoważonym rozwoju i odpowiedzialności.

Dla kogo jest przeznaczony projekt?

Projekt oferuje przygotowanie do zawodu kelnera lub pomocnika kuchni, w pierwszej kolejności osobom z mniejszymi możliwościami do rozwoju, np. rezydującym w Katalonii imigrantom, ale też innym osobom dotkniętym wykluczeniem. Te osoby zwykle trafiają do Mescladis już po kilku nieudanych próbach szukania wsparcia w innych instytucjach publicznych i mają raczej znikome szanse na znalezienie zatrudnienia.

Jakie kształcenie oferuje projekt?

Pełny program trwa 3 miesiące, od poniedziałku do piątku, 30 godzin tygodniowo, jednak grafik może ulec zmianom w zależności od indywidualnych potrzeb uczestników. Każdy z nich może zrealizować 120, 240 lub 360 godzin szkoleniowych. **Rocznie organizacja szkoli około 80 osób, z czego średnio 30% znajduje zatrudnienie na otwartym rynku pracy.**

Kursy są darmowe, przy czym **uczestnicy nie otrzymują tzw. „wynagrodzenia stażowego”**. Otrzymują natomiast pomoc rzeczową od innych organizacji pozarządowych (Banków Żywności, Caritasu). Podstawą sprawnego funkcjonowania Mescladis jest **członkostwo w sieci wzajemnie wspomagających się organizacji pozarządowych** (wspólna aplikacja o środki miejskie i rządowe).

Zespół Mescladís zapewnia specjalistyczne i techniczne szkolenia z obszarów gastronomii oraz hotelarstwa. Oprócz praktycznego przygotowania, uczniowie biorą udział w zajęciach teoretycznych. W programie znajdują się m.in.: wiedza o kulturze kulinarnej, odżywianiu, higienie i bezpieczeństwie żywności oraz zasady traktowania klientów o szczególnych potrzebach (np. cierpiących na celiakię). Szkolenie jest uzupełnione zajęciami z zakresu umiejętności społecznych, prowadzonymi przez psychologów z Espai Ludic, kursem arteterapii i zajęciami teatralnymi.

„Czas na zmianę! Polsko-katalońska wymiana doświadczeń”

Jaki jest cel przedsięwzięcia?

Celem projektu jest umożliwienie uczestnikom odkrycia nowych dróg integracji i sposobów na odnalezienie swojego miejsca w społeczeństwie, kształcenie ma więc charakter ciągły i elastyczny. Każdego miesiąca do programu dołączają nowi uczniowie i otrzymują wykształcenie dostosowane do ich indywidualnego poziomu wiedzy i doświadczenia.

Organizacja kładzie duży nacisk na to, by uczestnicy przedsięwzięcia byli częścią projektu, a nie jedynie beneficjentami wsparcia. Stąd też projekt ten, choć ma charakter socjalny, jest niezwykle atrakcyjny także pod względem społecznym.

Organizacja prowadzi bar, w której zatrudnione są byli uczestnicy projektu. Lokal udostępnia Miasto Barcelona na preferencyjnych warunkach, z zaznaczeniem, że ma być to miejsce realizacji przedsięwzięć społecznych. Jedynym warunkiem Miasta było to, by na terenie baru nadal funkcjonowała **ogólnodostępna, bezpłatna, publiczna toaleta**, obsługiwana przez Mescladís.

Bar świadczy usługi nie tylko dla lokalnej społeczności. Z jego oferty korzystają również inne organizacje pozarządowej i administracja publiczna.

Z jakich środków utrzymuje się organizacja?

Organizacja prowadzi bar, w której zatrudnione są byli uczestnicy projektu. Lokal udostępnia Miasto Barcelona na preferencyjnych warunkach, z zaznaczeniem, że ma być to miejsce realizacji przedsięwzięć społecznych. Jedynym warunkiem Miasta było to, by na terenie baru nadal funkcjonowała **ogólnodostępna, bezpłatna, publiczna toaleta**, obsługiwana przez Mescladís.

Bar świadczy usługi nie tylko dla lokalnej społeczności. Z jego oferty korzystają inne organizacje pozarządowej i administracja publiczna. Mescladís utrzymuje się w głównej mierze właśnie z działalności restauracji – oficjalne subwencje (przyznawane w konkursie) na osoby znajdujące się w trudnej sytuacji, stanowią niewielki odsetek przychodów organizacji. **Subwencja stanowi 5% rocznego dochodu, który wynosi 600.000 euro.**

Organizacja nie funkcjonuje w oparciu o preferencyjne warunki – jest traktowana jak każde inne przedsiębiorstwo na lokalnym rynku.

Recepta na sukces:

- 1. Wiara każdego z uczestników w projekt.*
 - 2. Dobre, kompetentne zarządzanie.*
 - 3. Obecność w mediach.*
-

Organizacja, poza realizacją projektu, włącza się też w działania mające na celu integrację imigrantów z lokalną społecznością, m.in. poprzez organizację „**targów śniadaniowych**”. Przedsięwzięcie to ma ukazać, że imigracja/emigracja to prawo każdego człowieka.

W promocji swojej działalności oraz w przedsięwzięciach na rzecz imigrantów, **organizacja często odwołuje się do historii konkretnych osób, pokazując w ten sposób, że można z powodzeniem stać się członkiem lokalnej społeczności.** Popularną formą pracy jest również międzypokoleniowa wymiana doświadczeń. Postać komiks, ukazujący życie „ludzi stąd”. Dzięki temu imigranci mają możliwość budowania własnej tożsamości.

„Czas na zmianę! Polsko-katalońska wymiana doświadczeń”

Casal Pou de la Figuera

Institucja publiczna zarządzana przez Federación Casco Antiguo Gestión Comunitaria. Stanowi punkt odniesienia dla aktywności sąsiedzkiej i wspólnotowej, jednocześnie będąc podstawowym narzędziem kształtującym społeczne życie dzielnicy.

W Casal de Barri Pou de la Figuera realizowane są warsztaty, wykłady, kursy, wystawy, zajęcia dla dzieci i dorosłych.

Casal Pou de la Figuera narodził się jako bunt mieszkańców przeciwko polityce Miasta, zmierzającej do wyburzenia części budynków w dzielnicy. Miejsce to zyskało miano „Dziury wstydu”.

Cele i wartości

- osiągnięcie integracji społecznej, wspieranie poprzez swoje działania zarówno inicjatyw sąsiedzkich, jak i przedsięwzięć wychodzących od jednostek, grup i instytucji
- networking, ze zwróceniem szczególnej uwagi na wykrywanie nowych nieformalnych inicjatyw stowarzyszeniowych w celu zwiększenia dynamiki działań wspólnotowych
- równość, niezależność, zaangażowanie i współodpowiedzialność sąsiedzka, jak również demokracja i wolny dostęp do wszystkich aktywności realizowanych w Casalu

- promowanie udziału różnych grup w pracy na rzecz rozwoju struktury społecznej i relacji obywatelskich, między innymi poprzez działania realizowane w instytucji, mając jednocześnie na uwadze i celebrując obecność osób różnego pochodzenia i wkład ich wartości w życie całej społeczności
- organizowanie darmowych zajęć, dostępnych dla wszystkich zainteresowanych.

Początkowo mieszkańcy samodzielnie organizowali się na tej przestrzeni. Obecnie jest to miejsce zarządzane przez społeczność sąsiedzką. Jest odzwierciedleniem idei współodpowiedzialności mieszkańców za przestrzeń, w której na co dzień funkcjonują.

Miejsce odznacza się **bardzo dużą autonomią względem władz miejskich**, które są właścicielem lokali kulturalnych. Koszty utrzymania ponosi organizacja zarządzająca. Jej **roczny budżet wynosi 80.000 euro (2 pełne etaty, 3 osoby zatrudnione)**. Kontrakty na zarządzanie Casalem przyznawane są na 2 lata. Po tym czasie organizacja może ponownie renegecować budżet i warunki.

Wszystkie zajęcia prowadzone na Casalu, są bezpłatne do lokalnej społeczności. Co więcej, sami prowadzący nie pobierają wynagrodzenia za swoją pracę. Oferta jest bardzo zróżnicowana, także pod względem kulturowym (niemal 20 narodowości prowadzi swoje zajęcia).

„Czas na zmianę! Polsko-katalońska wymiana doświadczeń”

Mujares Pa'Lante

To organizacja działająca w Barcelonie od 2007 roku na rzecz kobiet, głównie imigrantek. Stowarzyszenie prowadzi działalność w następującym zakresie:

1. **kształcenie zawodowe:** kursy dla kobiet zagrożonych wykluczeniem społecznym - kursy obejmują naukę katalońskiego i hiszpańskiego, poradnictwo w zakresie funkcjonowania imigrantów w Katalonii;
2. **kursy języka katalońskiego i hiszpańskiego:** nabywanie kompetencji językowych (jeden z ważniejszych elementów integracji);
3. **wsparcie psychospołeczne:** wsparcie indywidualne i warsztaty grupowe, opieka terapeutyczna w przypadkach przemocy, warsztaty samooceny;
4. **poradnictwo społeczne i zawodowe:** indywidualne doradztwo, warsztaty z zakresu integracji społecznej i zatrudnienia, szkolenia w zakresie podstawowych umiejętności komputerowych;
5. **wsparcie dla tworzenia organizacji kobiecych.**

*W ramach świadczonego
poradnictwa zawodowego,
stowarzyszenie ma podpisana umowę
z hiszpańską Komisją Pomocy
Uchodźcom.*

Szkolenia zawodowe

Z poparciem Generalitat de Catalonia, stowarzyszenie oferuje kobietom zagrożonym wykluczeniem społecznym szkolenia, które przygotowują je do pracy w usługach sprzątania (w tym w sprzątanii ekologicznym) i pomocy przy osobach starszych.

W ramach kursów uczestniczki biorą udział w 65 godzinach zajęć z języka katalońskiego i hiszpańskiego (jeśli jest taka potrzeba), szkoleniach z zakresu imigracji i praw pracowniczych oraz udzielana jest im pomoc w szukaniu pracy.

Pracownicy stowarzyszenia Pa'lante są przekonani, że nauka języków jest kluczem do zintegrowania się w społeczeństwie przyjmującym. W ten sposób spotkanie dwóch kultur staje się dużo łatwiejsze.

Wsparcie psychospołeczne

1. spotkania indywidualne i warsztaty grupowe oferujące wsparcie w radzeniu sobie z problemami życia na emigracji
2. pomoc terapeutyczna w sytuacjach przemocy domowej*
3. warsztaty budowania samooceny i nauka odpoczynku.

Wsparcie w integracji społeczno-zawodowej

1. indywidualne usługi doradcze: pomoc w tworzeniu CV, przygotowaniu do rozmów o pracę, obsługiwaniu wyszukiwarek internetowych w celu znalezienia nowych ofert
2. warsztaty integracji społecznej i zawodowej
3. podstawowe szkolenie z obsługi komputera.

*Umowy współpracy z administracją publiczną w tym zakresie:

- Hiszpańska Komisja Pomocy Uchodźcom

- Urząd Miasta sąsiadującego z Barceloną.

„Czas na zmianę! Polsko-katalońska wymiana doświadczeń”

STOWARZYSZENIE
Kobiet
Uchodźcom

Komisarz ds. Ekonomii Spółdzielczej, Społecznej i Solidarnej w Barcelonie

Na poziomie strukturalnym to Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta jest odpowiedzialna za sprawy zatrudnienia, gospodarki oraz konsumpcji. Jednym z siedmiu obszarów tematycznych, na których skupia się jego praca jest również nowo-powstały departament Ekonomii Spółdzielczej, Społecznej i Solidarnej (w poprzednich kadencjach nie istniał). Jego głównym zadaniem jest wspieranie powstawania struktur gospodarczych o bardziej społecznym i solidarnym charakterze, jak i promowanie odpowiedzialnej konsumpcji wśród obywateli miasta.

Jedną z pierwszych decyzji Rady Miasta było wprowadzenie w życie „Planu Działania na rzecz Ekonomii Spółdzielczej, Społecznej i Solidarnej”, możliwe dzięki zmianom wprowadzonym w budżecie Barcelony na rok 2015, które pozwoliły na zainwestowanie 96 milionów euro w politykę socjalną oraz rozwój instytucji i przestrzeni publicznych. Utworzony przez Radę przekrojowy plan działania, z budżetem przekraczającym 650.000 euro, zakłada wsparcie zatrudnienia, biznesu, przedsiębiorczości oraz stworzenie Sieci Gmin Solidarnej Gospodarki.

Wolny rynek nie istnieje. Natomiast ekonomia solidarna i społeczna jest ważniejsza z punktu widzenia tworzenia miejsc pracy.

Komisarz ds. Ekonomii Społecznej i Solidarnej stoi na czele Departamentu Ekonomii Spółdzielczej, Społecznej i Solidarnej w Barcelonie. Jordi Via jest specjalistą w zakresie ruchów spółdzielczych. Wcześniej pełnił funkcję dyrektora Federacji Katalońskich Spółdzielni Pracy. Był również członkiem Rady Doradczej ds. Ekonomii Solidarnej.

Społeczna i solidarna gospodarka w liczbach (dane z 2015 r.):

- 4718 inicjatyw społeczno-gospodarczych w Barcelonie
- 2,8% procent wszystkich zarejestrowanych w mieście firm (z 167000 firm)
- ponad 53.000 pracowników, co stanowi 8% wszystkich zatrudnionych w Barcelonie
- skala finansowa sięgająca ok. 3.750 milionów euro, więcej niż 7% PKB miasta
- ponad 100.000 wolontariuszy
- ponad 500.000 członków spółdzielni konsumenckich
- 113.000 członków spółdzielni ubezpieczeniowych

Działania obejmują poniższe sektory:

- społeczny Trzeci Sektor: 2.400 organizacji (50,9% całości)
- związki zawodowe: 1.197 firm (25,4 % całości)
- spółdzielnie: 861 firm (18,2% całości)
- gospodarki wspólnotowe: 260 inicjatyw (5,5 % całości).

„Czas na zmianę! Polsko-katalońska wymiana doświadczeń”

Komisarz ds. Ekonomii Społecznej i Solidarnej odpowiedzialny jest za rozwój ekonomii społecznej w Barcelonie. **Dysponuje rocznym budżetem w wysokości 24.000.000 EURO do końca 2019 roku.**

Środki te przeznaczone są na realizację następujących celów:

1. **promocja ekonomii społecznej i solidarnej, głównie poprzez wsparcie istniejących już podmiotów:**
 - uwrażliwienie społeczeństwa na inny sposób rozumienia idei gospodarki,
 - tworzenie wartościowych miejsc pracy,
2. **towarzyszenie w rozwoju projektu, kształtowanie ludzi:**
 - Agencja Rozwoju Ekonomicznego,
 - dążenie do zmiany paradygmatu gospodarczego,
 - świadczenie wsparcia finansowego,
3. **ułatwianie, stwarzanie możliwości pozyskiwania środków finansowych przez podmioty ekonomii społecznej i solidarnej:**
 - wsparcie finansowe,
 - dedykowane linie finansowe,
 - dawanie gwarancji podmiotom ekonomii społecznej i solidarnej,
 - wspieranie działalności etycznych banków,

Zdaniem Komisarza, polityka socjalna jest bardzo ważna dla rządu Katalonii. W samej Barcelonie działalność prowadzi 4.700 podmiotów ekonomii społecznej, które generuje 53.000 miejsc pracy. W rozwój tego sektora gospodarki zaangażowanych jest 100.000 wolontariuszy. Kolejne 500.000 osób związanych jest ze spółdzielniami socjalnymi. 7% stanowisk pracy to miejsca zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej, generujących 3.500 mln EURO obrotu.

4. **promowanie współpracy pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej i solidarnej:**
 - federacje, stowarzyszenia spółdzielni, zrzeszenia,
 - tworzenie fizycznej przestrzeni - dedykowane linie finansowe,
 - umowy dot. współpracy
5. **ułatwianie komunikacji pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej i solidarnej,**
6. **ułatwianie podmiotom ekonomii społecznej i solidarnej korzystania z infrastruktury miejskiej.**

Tradycja ekonomii społecznej i solidarnej w Katalonii

Silny rozwój ekonomii społecznej i solidarnej w Katalonii wynika z rozwiniętego kultu pracownika (prężnie działające związki zawodowe) i tradycji samoorganizacji i kooperatywy społeczności lokalnej. Równie ważny jest etos pracy i uwarunkowania historyczne.

Według Komisarza, **demokracja powinna przejawiać się nie tylko w wyborach, ale przede wszystkim w gospodarce, która powinna funkcjonować dla ludzi.** Jego zdaniem, spojrzenie na gospodarkę stale się zmienia, coraz częściej uwzględniany jest aspekt społeczny, a nie wyłącznie ekonomiczny. Dzięki temu możliwe jest uwrażliwienie na ekologię i społeczeństwo.

Komisarz postrzega miasto jako czynnik ekonomiczny ES. W jego opinii, kluczowe w rozwoju sektora ekonomii społecznej i solidarnej są aspekty związane z kooperacją - ważne jest, by podmioty ekonomii społecznej i solidarnej miały przestrzeń do podejmowania współpracy przy realizacji przedsięwzięć.

„Czas na zmianę! Polsko-katalońska wymiana doświadczeń”

Barcelona Activa

Barcelona Activa to **przedsiębiorstwo komunalne** powołane do życia w 1986 r. Początkowo funkcjonowała jako tzw. **inkubator przedsiębiorczości**, w którym realizowano 16 niezależnych projektów.

Na przestrzeni lat instytucja rozwijała się i zmieniała, aktualnie jest odpowiedzialna przede wszystkim za wspieranie lokalnego rozwoju ekonomicznego. W celu poprawienia jakości życia mieszkańców **Barcelona Activa rozwija możliwości zatrudnienia, promuje przedsiębiorczość i udziela pomocy lokalnym firmom.**

Przez ostatnie 30 lat Barcelona Activa wspierała politykę miasta w zakresie rozwoju zatrudnienia, przedsiębiorczości i biznesu, oraz promowała miasto i jego sektory strategiczne na arenie międzynarodowej.

We współpracy z aktualną Radą Miasta Barcelona en Comu organizacja przeformułowała swoją misję, koncentrując się głównie na ekonomii społecznej i solidarnej.

Barcelona Activa stara się pobudzić aktywność gospodarczą miasta poprzez promowanie wśród mieszkańców przedsiębiorczości i przywrócenie równowagi między dzielnicami. Celem organizacji jest zapewnienie sprawiedliwego modelu rozwoju ekonomicznego, z perspektywy ekonomii społecznej i solidarnej.

Struktura i finansowanie

Barcelona Activa jest spółką o kapitale miejskim, której Rada Administracyjna składa się z reprezentantów wszystkich grup lokalnych. Jej przewodniczącym jest pierwszy zastępca prezydenta miasta, Gerardo Pisarello, który jest odpowiedzialny za sprawy zatrudnienia, gospodarki i strategicznego planowania.

Usługi

Doradzanie i pomoc firmom oraz przedsiębiorcom, tworzenie możliwości rozwoju i zdobywania kwalifikacji zawodowych, w tym umiejętności związanych z wykorzystaniem nowych technologii, tworzenie ścieżek integracji społeczno-zawodowej, prowadzenie szkoleń.

W mniejszym stopniu: gospodarcza i turystyczna promocja miasta, promowanie ekonomii regionalnej.

„Czas na zmianę! Polsko-katalońska wymiana doświadczeń”

STOWISKO
INICJATYWA
CERAMIK

Działania realizowane przez Barcelona Activa:

1. **praca dla wszystkich** - powrót do silnej polityki centralnej w obszarze zatrudnienia, ożywianie rynku pracy, opracowanie wspólnych strategii walki z bezrobociem, generowania możliwości zatrudnienia dla wszystkich, szczególnie dla najsłabszych grup,
2. **rozwój gospodarczy i lokalna gospodarka** - zachęcanie do rozwoju zróżnicowanej i pluralistycznej gospodarki lokalnej, która pobudza społeczności lokalne, promuje zrównoważony rozwój oraz innowacje społeczne; wspieranie aktywności gospodarczej; promocja miasta za granicą; wspieranie gospodarki spółdzielczej, społecznej i solidarności oraz innych przekształcających się gospodarek (gospodarki opartej na współpracy, wspólnoty ekonomicznej ...),
3. **turystyka w służbie miasta** - turystyka jest bardzo ważną działalnością w Barcelonie ze znaczącym wpływem ekonomicznym, ale ma znaczący wpływ na dynamikę miasta. Ważne jest, by prowadzić taką politykę, która przyczynia się do minimalizacji wszelkich negatywnych skutków dla ludności i maksymalizacji pozytywnych,

4. **promowanie lokalnego handlu** - promowanie lokalnych przedsiębiorstw jako kluczowego podmiotu gospodarczego i elementu wpływającego na trwałość, wzmacnianie relacji pomiędzy obywatelami a detalistami na gruncie lokalnym.

Ostatnie przedsięwzięcia

W 2015 r. Barcelona Activa współtworzyła **2.813 projektów przedsiębiorczych**, 4% więcej niż w roku poprzednim, czym ustanowiła nowy rekord wśród programów wspierających przedsiębiorców.

Przyrost uczestników związany jest przede wszystkim z większym zainteresowaniem **kobiet**, których udział wzrósł w ostatnim roku o całe 32%.

W 2015 r. łącznie **14.850 osób skorzystało z programów wspierania przedsiębiorczości i innych usług oferowanych przez Barcelonę Activę.**

„Czas na zmianę! Polsko-katalońska wymiana doświadczeń”

STOWISKO
MIEJSCOWYCH
CELEBRAN

The world you create

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Czas na zmianę! Polsko-katalońska wymiana doświadczeń”

